హరేకృష్ణ

పురుషోత్తమమాసమాహాత్మ్యం

(పద్మపురాణం నుండి)

కాలప్రమాణంలో చాంద్రమానం ప్రకారం, రెండేండ్లకొక మారో, మూడేండ్లకు ఒకమారో ఏదో ఒక నెల 'అధికమాసం' వస్తుంది. ఈ అధికమాసాన్ని కొందరు దేనికి పనికిరాదంటూ మలినమాసం అనీ, మైలమాసం అనీ అంటారు. కాని ఈ అధికమాసం దైవారాధనకు, భగవన్నామ స్మరణకు, నదీస్నానానికి, దీపదానాలకు అత్యంత పవిత్రమైనదనీ చెప్పబడడమేగాక, సాక్షాత్తు గోలోక బృందావనంలోని శ్రీకృష్ణభగవానుడు తన పేరుతోనే దీన్ని "పురుషోత్తమ మాసం" అని అన్నాడని పద్మపురాణంలో తెల్పబడింది. ఈ అధికమాసంలో వచ్చే మొదటి ఏకాదశిని "పద్మినీ ఏకాదశి" అనీ, రెండవ ఏకాదశిని "పరమ ఏకాదశి" అని అంటారు. ఈ రెండు ఏకాదశులను ఆచరించడం మరింత శ్రేష్ఠం అని పురాణ ప్రసిద్ధి! దాని గొప్పదనాన్ని తెలిపే కథలను, గాథలను చదవండి!

* * *

'అధికమాసం' అనే మాటను మనం అప్పుడప్పుడు వింటూ వుంటాం. ఇంతకీ అధికమాసం అంటే ఏమిటి? అది ఎందుకు వస్తుంది? ఎన్ని సంవత్సరాలకు ఒకసారి వస్తుంది? ఇది ఎలా ఏర్పడుతుంది? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం మనం ఇప్పుడు తెలుసుకుందాం.

ఆకాశాన్ని గమనిస్తూ కాలగమనాన్ని గుర్తించే భారతీయ సిద్ధాంత గణితాన్ని "పంచాంగము" అని అంటారు. "పంచ" అనగా "అయిదు". "అంగము" అనగా భాగము. తిథి, వారము, నక్షత్రము, యోగము, కరణములు అను 5 విషయాలను గూర్చి తెలిపేదే పంచాంగము.

ఆధునికంగా వాడబడుతున్న తేదీ అనే మాట ఈ తిథి అనే శబ్దం నుంచి పుట్టింది. తిథి తేదీగా చివరకు డేట్ అనే ఇంగ్లీషు పుట్టుకొచ్చింది.

పంచాంగగణనం ప్రకారం కాలమానాన్ని సౌరమాన, చంద్రమాన పద్ధతులలో లెక్కిస్తారన్న విషయం తెలిసిందే. సౌరమాన సంవత్సరానికి, చంద్రమాన సంవత్సరానికి మధ్య ఉన్న తేడా పదకొండుంపావు రోజులు. చాంద్రమాన సం౹౹ సౌరమాన సం౹౹ కంటే తక్కువ వ్యవధి కల్గి వుంటుంది. అదే విధంగా చాంద్రమాన మాసం కూడా సౌరమాన మాసం కంటే చిన్నది. ఈ తేడా కారణంగా అప్పుడప్పుడు చాంద్రమాన మాసంలో, సౌరమానం ప్రారంభం కాదు. అలాంటి సందర్భంలో సూర్యసంక్రాంతి లేని చాంద్రమాసానికి "అధికమాసం" అని పేరు.

For one year (12 Months)	= 11 days
For one year (12 Months)	= 11 days
For 8 months	= 7½days
For 16 days O& 4 galige	= ½ day
Total 33 months	= 30 days

భూమి, సూర్యుడు చుట్టూ తిరగడానికి 365 రోజులు సమయం పడుతుంది. సరిగ్గా చెప్పాలంటే 365 రోజులు 6 గం౹౹ల 9 ని౹౹ల 8 సెకండ్లు సమయం పడుతుంది. ఇది వాక్షత్రిక గణనము.

సూర్య సిద్ధాంతపరంగా మరియు నేటి ఆధునిక శాస్త్రపరంగా గానీ, రమారమిగా 29.53 రోజుల్లో చంద్రుడు భూమి చుట్టూ తిరుగుతాడు. ఈ లెక్కన 354 రోజుల్లో 12 మాసాలు పూర్తి అవుతాయి.

కాబట్టి 354 రోజుల్లో పూర్తయ్యే చాంద్రమాన సంవత్సరానికి, 365 రోజులలో ఉన్న సౌరమాన సంవత్సరానికి సమన్వయాన్ని కొసాగించాలి.

లేకపోతే మాస ఋతువుల పొంతన దెబ్బతింటుంది. రెండు సంవత్సర లెక్కలలో ఉన్న 11 రోజులు తేడాను సరిదిద్దేదే ఈ అధికమాసం అనే అమరిక.

పురుషోత్తమ మాసాన్ని సాధారణంగా స్మార్తులు, సామాన్య జనులు శూన్యమాసంగా భావిస్తారు. ఇంకొందరు మైలమాసమని కూడా అంటారు. ఆ సమయంలో ఎటువంటి పుణ్యకార్యాలు తలపెట్టరు. కాని అధికమాస మహిమపురాణాలలో స్పష్టంగా తెలుపబడింది. నిజానికి ఇది మహత్తరమైన మాసం. భక్తులు, అంటే విష్ణు ఆరాధకులైన వైష్ణవులు దీనిని పరమ పవిత్రమైన మాసంగా భావిస్తారు. ఈ మాసం భగవంతునికి అత్యంత ప్రియమైంది, భగవంతుడే దీనికి పురుషోత్తమమాసమనే పేరు పెట్టాడు. అందుకే వారు ఈ మాసాన్ని అత్యంత భక్తిశ్రద్ధలతో గడుపుతారు. పూర్ణలాభాన్ని పొందుతారు. సంవత్సరంలో వచ్చే ఈ పురుషోత్తమ అధికమాసం గురించి భవిష్యోత్తర పురాణంలో ఈ విధంగా చెప్పబడింది. "పురుషోత్తమ అధికమాసంలో నెయ్యితో వండిన పాలకోవా బిళ్ళలు ముప్పది మూడింటిని శాస్త్ర నిపుణుడైనట్టి గృహస్థ బ్రాహ్మణునికి కృష్ణధ్యానం చేస్తూ దానమివ్వాలి. ఆ విధంగా చేయకపోతే కడచిన సంవత్సరంలో చేసిన పుణ్యమంతా నశించిపోతుంది".

ఇలాంటి అధికమాసప్రాధాన్యాన్ని గూర్చి సూతమహర్షి శౌనకాది మహర్షులతో ఇలా వివరించాడు.

ఒకప్పుడు, నైమిశారణ్యంలో యజ్ఞం చేయడానికి వేలాదిమంది ఋషులు వచ్చారు. వారి అందరి అదృష్టం వల్ల, సూతుమహర్షి, తన శిష్యులతో కలసి అక్కడికి వచ్చారు. ఆయన ఎన్నో పవిత్రస్థలాలను దర్శిస్తూ ఆ క్రమంలో నైమిశారణ్యానికి వచ్చారు. సూతుణ్ణి దర్శించిన ఋషులందరికి పరమానందం కలిగింది. వారందరూ కూడా వెంటనే తమ స్థానాలనుండి లేచి ఆయనకు స్వాగతం ఇచ్చి కూర్చోబెట్టారు.

అప్పుడు ఆ మహర్షులందరూ చేతులు జోడించి "ఓ సూత మహర్షీ! దయచేసి మాకు దేవాదిదేవుని లీలలు గురించి వివరించండి. అనంతమైన వారి లీలలను విని తరించాలి. మేము భగవంతుని దివ్యసన్నిధిని చేరుకోవాలి".

శౌనకాది ఋషుల ప్రార్థనను విన్న సూతమహర్షి ఇలా ప్రారంభించాడు. ఓ మహర్షులారా! నేను పుష్కర తీర్థాన్ని సందర్శించాను. ఆ తర్వాత అనేక పుణ్యతీర్థాలను సందర్శిస్తూ హస్తినాపురాన్ని చేరాను. అక్కడ గంగానది తీరాన, వేలమంది ఋషులతో కలసి పరీక్షిత్తు మహారాజు వుండటం చూశాను. ఆ సమయంలో శుకమహర్షి అక్కడ ప్రత్యక్షమయ్యారు. వెంటనే అందరూ తమ తమ ఆసనాల నుండి లేచి ఆయనకు ప్రణామాలర్పించారు. పరీక్షిత్తు మహారాజుకు కృష్ణకథను వివరించే శుకదేవ శుకమహర్షికి పద్మం వంటి పీఠాన్ని సమర్పించారు. అక్కడ నేను ఆ శుకముని నుండి పవిత్రమైన శ్రీమద్భాగవతాన్ని పూర్తిగా విన్నాను. నేను హస్తినాపురం నుండే వస్తున్నాను. ఆకర్షణీయమైన ఆ భగవంతుడి లీలలనన్నింటినీ నేను మీకు వివరిస్తాను.

పూర్వం, ఒకసారి శ్రీనారదముని బదరికాశ్రమంలోని నారాయణఋషి దగ్గరికి వెళ్ళారు. ఈ ఋషి ఆశ్రమం అలకనందానదీ తీరాన ఉంది. నారదముని నారాయణ ఋషిని ఈ విధంగా ప్రార్థించాడు –

"ఓ దేవాదిదేవా! ఈ ప్రపంచంలోని జీవులందరూ ఇంద్రియ సుఖాల్లో నిమగ్నమై వున్నారు. వారు జీవిత గమ్యాన్ని మరచిపోయారు. దయచేసి ఈ జీవులు భగవంతుని సన్నిధికి చేరుకోవడానికి ఉపయోగపడే విషయాలను వివరించండి".

వెంటనే నారాయణుడు చిరునవ్వుతో "ఓ నారదా! దేవాదిదేవుడైన శ్రీకృష్ణుని లీలలను వినడంతో అన్ని పాపాలు నశిస్తాయి. నీకు భగవంతుని లీలలు తెలుసు. కానీ ఇతరులకు మేలు కలిగించడానికి మాత్రమే, ఇలా అడుగుతున్నావు. కాబట్టి ఇప్పుడు నీకు పవిత్రమైన పురుషోత్తమమాసం గొప్పతనాన్ని వివరిస్తాను. ఆ మాసం కేవలం భౌతికమైన సంతోషాలనే కాకుండా భగవంతుని దివ్యసన్నిధిని ప్రసాదిస్తుంది.

నారదుడు "ఓ దేవా! నేను కార్తీకం, చైత్రం వంటి కొన్నిమాసాల మాహాత్మ్యాన్ని విన్నాను. కానీ పురుషోత్తమమాసం అంటే ఏది? ఈ పవిత్ర మాసం గురించి వివరించండి. ఈ నెలలో ఎలా నడచుకోవాలో, ఏ మంత్రం జపించాలో, ఎవరిని పూజించాలో, ఉపవాసం ఉండాలా, లేదా? ఇలాంటి నియమాలతో విషయాలన్నీ వివరంగా తెలియజేయండి.

సూతమహర్షి ఈ విధంగా అన్నారు. "ఓ నారదా! ఒకసారి యుధిష్ఠిర మహారాజు తన సామ్రాజ్యాన్ని, ఆస్తులను, పతివ్రత అయినటువంటి తన భార్యనూ జూదంలో పోగొట్టుకున్నాడు. ఆ సమయంలో ద్రౌపది నిండుసభలో దుశ్శాసనుడిచేత అవమానించబడింది. కాని దుశ్శాసనుడు ద్రౌపది వస్త్రాలను అపహరించబోయాడు. అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు ఆమెను రక్షించాడు. ఆ తర్వాత యుధిష్ఠిరమహారాజు తన తమ్ముళ్ళు, భార్యతో సహా రాజ్యాన్ని వదిలి, కామ్యక వనంలో నివసించాడు.

ఒకసారి దేవకీనందనుడైన శ్రీకృష్ణుడు, అడవిలోవున్న పాండవులను పరామర్శించడానికి వెళ్ళాడు. పాండవులందరూ ద్రౌపదితో సహా శ్రీకృష్ణుని చూచి చాలా సంతోషించారు. వారి వనవాస జీవిత కష్టాలన్నీ మరచిపోయారు. శ్రీకృష్ణదర్శనంతో కొత్త జీవితాన్ని పొందినంతగా ఆనందించారు. శ్రీకృష్ణునికి వాళ్లు అందరూ నమస్కరించారు. వారియొక్క దుర్భర జీవితాన్ని చూసి శ్రీకృష్ణుడు ఎంతో బాధపడ్డాడు. అదే సమయంలో దుర్యోధనుని మీద చాలా కోపం కలిగింది. అప్పుడు కృష్ణుడు పూర్తి విశ్వాన్ని నాశనం చేస్తాడేమో అనిపించేంత కోపంగా వున్నాడు. అది చూసి పాండవులందరూ కూడా భయపడి, భగవంతుణ్ణి వినయంతో ప్రార్థించారు. అర్జునుడి ప్రార్థనలకు

సంతోషించాను. మీ భక్తి ప్రేమలకు కట్టుబడిపోయాను. ఇప్పుడు నేను మీకు అద్భుత మహిమగల పురుషోత్తమమాసం యొక్క మాహాత్మ్యాన్ని మీకు వివరిస్తాను అని శ్రీకృష్ణుడు పలికాడు.

"ఓ అర్జునా! ఒకానొకసారి, ప్రకృతి నిర్ణయం వల్ల అధిక మాసం ఒకటి కాలమానంలో అవతరించింది. ప్రతి ఒక్కరూ ఈ మాసాన్ని అపవిత్రంగానూ, మలినమాసంగా చూశారు. ఏ విధంగా మలినాన్ని తాకడం అపవిత్రంగా భావిస్తారో, ఆ విధంగా ఈ అధికమాసాన్ని ఏ పవిత్ర కార్యానికి పనికిరాదన్నట్లుగా చూడడం మొదలు పెట్టారు. ఇలాగ ఆ మాసం నిందలు పొందుతూ, అందరిచేత నిరాకరించబడింది. ఆ మాసంలో ఏ విధమయిన శుభకార్యాలు చేసేవారు కాదు.

ఈ విధంగా మానవులందరి చేత నిరాకరింపబడి, నిందించబడుతూ అధికమాసం చాలా దుఃఖితురాలయింది. ఆమె వైకుంఠానికి వెళ్ళి తన దీనస్థితిని విష్ణుభగవానునికి వివరించింది. అంతులేని దుఃఖంతో భగవంతుని పాదాలవద్ద పడిపోయింది. కన్నీళ్ళతో ప్రార్థించడం మొదలుపెట్టింది. "ఓ కృపాసింధూ! నేను నిస్సహాయ స్థితిలో నిన్ను చేరుకున్నాను. ప్రపంచ జనులందరూ నన్ను తిరస్కరిస్తున్నారు. నన్ను రక్షించు. నీ కృప నాకు కలిగించు. నన్ను దయతో చూడు" అని భగవంతుని పాదాలవద్ద పడిపోయింది. ఆమె కన్నీళ్ళను, దీనస్థితిని చూసి నారాయణునికి ఆమెపై జాలి కలిగింది. "దుఃఖించకు – నీ కష్టాలన్నింటిని తొలగించి నీకు రక్షణనిస్తాను. ఇకమీదట ఏడవకు. నా శరణుపొందిన తర్వాత ఏడవడం సరియైన పద్ధతి కాదు".

భగవంతునివల్ల ఓదార్పు పొందిన అధిక మాసం మనసులోని మాటలు మళ్లీ ఈ విధంగా బయటపెట్టింది. "ఓ నారాయణా! నీకు నా దుస్థితి తెలుసు. నాలాంటి కష్టాలు ఈ ముల్లోకాలలో ఎవరికీ లేవు. మిగతా అన్ని

నెలలు, సంవత్సరాలు, దినాలు, పగలు, రాత్రి అన్నీ నీ చేత రక్షింపబడు తున్నాయి. కావున అవి నిర్భయంగా సంచరిస్తాయి. కానీ నాకు పేరు లేదు, ఒక రక్షణ లేదు, అందరు దేవతలు, మానవులు కూడా నన్ను తిరస్కరిస్తారు అని పదే పదే చెప్తూ భగవంతుని పాదాలవద్ద మళ్లీ మూర్ఛబోయింది. నారాయణుడు చెప్పగా గరుత్మంతుడు తన రెక్కలతో విసరుతూ ఆమెకు సేద తీర్చాడు. కొంచెం సేపటికి 'స్పృహ' రాగా ఆమె తిరిగి చెప్పడం ప్రారంభించింది. "ఓ దేవాదిదేవా! నేను నీ శరణు కోరుతున్నాను. నన్ను రక్షించు". వెంటనే శ్రీమహావిష్ణువు అధికమాసంతో ఇలా అన్నాడు. "ఓ పుత్రీ! దయచేసి దుఃఖించకు. నీ కష్టాలన్నీ త్వరలోనే నశిస్తాయి. శాశ్వతానందమయమైన శ్రీవైకుంఠదివ్యధామానికి వచ్చిన తర్వాత ఇంకా దుఃఖించడం ఎందుకు!

ఇలా చెబుతున్న శ్రీసూతమహర్షి ఋషులతో ఇంకా కొనసాగించాడు. "ఓ ఋషులారా! విష్ణువు కూర్చొన్న తర్వాత శ్రీకృష్ణుడు రహస్యంగా చెప్పడం ప్రారంభించాడు. జాగ్రత్తగా వినండి! నేను (సూతమహర్షి) మీకు ఆ మాటలను వివరంగా చెప్తాను. పురుషోత్తముడు ఈ విధంగా అన్నాడు. నేను స్వీకరిస్తాను. "ఓ విష్ణు! నువ్వు చాలా గొప్ప పనిచేశావు. ఆమెను నా దగ్గరకు తీసుకురావడం వల్ల నీ కీర్తి మరింతగా పెరిగింది. నువ్వు ఆమెను స్వీకరించావు. నాతో సమానమైన కీర్తి, ఐశ్వర్యాన్ని, విజయాన్ని, మోక్షాన్ని, భక్తులకు ప్రసాదించే శక్తిని ఇస్తున్నాను. ఈ అధికమాసం నాతో సమానం. నాలో వున్న శక్తులన్నింటినీ ఈ అధికమాసానికి ఇస్తున్నాను. ఇకమీదట నా పేరుతో "పురుషోత్తమ మాసం" అని ఈ నెల ప్రాముఖ్యం పొందుతుంది.

ఇంకా జనార్ధనుడు ఇలా అన్నాడు "ఈమెకు నా లక్షణాలన్నీ లభించడం వల్ల నేనే ఈమెకు భర్తనవుతాను. పురుషోత్తమ మాసాన్ని నేను రక్షిస్తాను. నాతో సమానం కావున ఈ మాసం అన్ని మాసాలకు అధిపతి.

ప్రతి ఒక్కరిచేత పూజింపబడుతుంది. పురుషోత్తమమాసాన్ని ఎవరైతే పాటిస్తారో వారికి ఎలాంటి కోరికలైనా తీరుతాయి. వేరే మాసాల లాగా భౌతికమైన కోరికలు లేకుండా ఈ పురుషోత్తమమాసాన్ని కోరికల రహితంగా చేస్తాను. ఈ మాసాన్ని పూజిస్తే గత జన్మల పాపాలన్నీ నశించడమేగాక, ఈ జన్మలో సంతోషకరమైన జీవితం గడిపి చివరలో భగవంతుని దివ్యధామానికి చేరుకుంటారు".

శ్రీవిష్ణుభగవానుడు ఇంకా ఇలా అన్నాడు "ఎవరైతే తపస్సులు చేసినా, పుణ్యకార్యాలు చేసినా, బ్రహ్మచర్యాన్ని పాటించినా, జీవితాంతం ఉపవాస వ్రతం చేసినా వారు నా గోలోకం చేరడం అసంభవం. కానీ ఎవరైతే భక్తిగా పురుషోత్తమ మాసాన్ని ఆచరిస్తారో వారు సులభంగా భవసాగరాన్ని దాటి భగవంతుని దివ్యధామానికి చేరుకోగలరు. అన్ని తపస్సుల్లోకెల్లా పురుషోత్తమ మాసాన్ని ఆచరించడం ఉత్తమమైనది. ఏ విధంగా చక్కగా దున్నిన నేలలో రైతు విత్తనం నాటితే మంచి దిగుబడి వస్తుందో అదే విధంగా తెలివైన వ్యక్తి ఈ పురుషోత్తమ మాసాన్ని ఆచరిస్తాడో అతను ఈ జన్మలో సంతోషంగా జీవించి, శరీరం వదలిన తర్వాత అతను భగవంతుని సన్నిధికి తిరిగి చేరుకుంటాడు.

ఏ వ్యక్తి అయితే పరమమూర్ఖత్వంతో జపం చేయడో, ఎటువంటి దానం చేయడో, ఎవరైతే భగవంతుణ్ణి, ఆయన భక్తులకు గౌరవాన్ని ఇవ్వరో, బ్రాహ్మణుల పట్ల సత్ప్రవర్తన లేనివారై ఉంటారో, ఇతరులతో శత్రుత్వాన్ని పెంచుకొంటారో, పురుషోత్తమ మాసాన్ని నిందిస్తారో వాళ్లందరూ నరకంలో అనంతకాలం వుండవలసి వస్తుంది.

1) పవిత్ర నదిలో స్నానమాచరించడం
2) భగవంతుణ్ణి ఆరాధించడం, నామాన్ని జపించడం
3) దానం చెయ్యడం

ఇలా ఏ అదృష్టవంతుడైతే నా ఉపదేశాలను పాటిస్తాడో, అతను ఐశ్వర్యంతోపాటు మంచి పుత్రులను పొంది ఈ జీవితంలో సంతోషంగా గడిపి, చివరికి భగవంతుని చేరుకొంటాడు. ప్రతి ఒక్కరు ఈ పురుషోత్తమ మాసాన్ని ఆచరించాలి. నేను ఈ మాసాన్ని అన్ని మాసాలకు అధిపతిని చేశాను.

ఇలా వివరించి శ్రీకృష్ణుడు అపారమైన కృపతో ధర్మరాజు, ద్రౌపదిలను చూసి, అర్జునుడితో మళ్లీ చెప్పడం ప్రారంభించాడు. "ఓ అర్జునా! ఇప్పుడు నీకు అర్థమయిందా మీరు (పాండవులు) ఎందుకు కష్టపడుతున్నారో! సాక్షాత్తు శ్రీమహావిష్ణువైన నన్ను ఆ పురుషోత్తమమాసం మీరు అడవిలో ఆచరించ లేదు. కాబట్టి మీరు ఈ విధంగా కష్టపడుతున్నారు. వ్యాసదేవుడిచ్చిన ధర్మసూత్రాలను మీరు పాటిస్తున్నారు. కానీ ఈ పురుషోత్తమమాసాన్ని ఆచరించకుండా, మీరు నిజమైన భక్తితో నాకు (శ్రీకృష్ణుడికి) సేవ చేయలేరు.

శ్రీకృష్ణుడు తిరిగి చెప్పడం ప్రారంభించారు. "ఇప్పుడు నేను ద్రౌపది పూర్వజన్మను మీకు వివరిస్తాను. క్రితం జన్మలో ద్రౌపది మేధావి అనే బ్రాహ్మణుడి కుమార్తె. ఆమె చిన్నతనంలోనే తల్లి చనిపోవడం చేత తండ్రి ఆమెను పెంచాడు. రోజురోజుకు ఆమె యుక్తవయస్సురాలై అందంగా తయారయ్యింది. కానీ ఆమె తండ్రి ఆమెకు పెళ్ళి చేయాలని ఆలోచించేవాడు కాదు. ఆమె స్నేహితురాళ్ళు భర్త, పిల్లలతో సంతోషంగా వుండడం చూచి ఆమె బాధపడేది కొద్దికాలం తర్వాత ఆమె తండ్రి పవిత్రహరినామాన్ని జపిస్తూ ఈ భౌతికశరీరం వదిలాడు.

తండ్రి మరణం ఆమెకు మరింత దుఃఖం కలిగించింది. ఆమె అదృష్టం కొద్దీ దుర్వాసమహర్షి ఆమె ఆశ్రమానికి వచ్చింది. ఆయనను చూసిన వెంటనే ఆమె ప్రణామాలర్పించి పూజించింది. పూలు, పండ్లు సమర్పించింది.

దుర్వాసమహర్షి ఆమెయొక్క అతిథి మర్యాదలకు సంతోషం తెలుపగానే ఆమె మహర్షీ! మీకు భూత, భవిష్యత్, వర్తమానాలన్నీ తెలుసు. నాకు ఈ ప్రపంచంలో ఎవరూ లేరు. నేను కూడా అవివాహితను. కావున రక్షించడానికి భర్త లేడు. కాబట్టి నాకు సహాయం చేసి ఈ పరిస్థితినుంచి బయటపడే సలహా ఇవ్వండి". అంతా విన్న దుర్వాసమహర్షి ఆమెకు సహాయం చేయదలచి ఇలా అన్నారు. "ఓ అమ్మాయీ! మూడు నెలల తర్వాత పురుషోత్తమమాసం ప్రారంభమవుతుంది. ఈ పవిత్రమాసం శ్రీకృష్ణునికి ప్రీతికరమైంది. ఈ మాసంలో పవిత్ర నదీస్నానం చేసినంతనే పాపం పోతుంది. ఈ పురుషోత్తమ మాసం అన్ని మాసాలకంటే పరమ పవిత్రమయింది. కార్తీకమాసంతో సహా అన్ని పవిత్రమాసాల మాహాత్మ్యం ఈ పురుషోత్తమ మాస మాహాత్మ్యంలో 1/16 వంతుకు కూడా సమానం కావు. ఈ మాసంలో పవిత్ర నదీస్నానం ఒకసారి చేసినా, గంగానదిలో 12,000 సం॥ స్నానం చేసిన ఫలితం వస్తుంది. బృహస్పతి సింహరాశిలోకి ప్రవేశించినపుడు ఎవరైతే గంగలో లేదా గోదావరిలో స్నానం చేసిన ఫలితం, దానం చేసిన ఫలితం పొందుతారు. మరియు పవిత్ర కృష్ణనామాన్ని ఈ మాసంలో జపించడం వల్ల అన్ని దుఃఖాలు నశిస్తాయి. అన్ని విధాల సౌఖ్యంతో పాటు కోరికలు అన్నీ కూడా నెరవేరుతాయి. దయచేసి నా సలహా విని ఈ పురుషోత్తమ మాసాన్ని పాటించడం మరచిపోకు". ఈ విధంగా దుర్వాసమహర్షి చెప్పాడు.

కానీ దురదృష్టవశాత్తూ ఆ బ్రాహ్మణయువతి ఆ మాటలమీద నమ్మకం లేక కోపంతో ఆయన్ను నిందించడం ప్రారంభించింది. "ఓ మహర్షి! మీరు అబద్ధమాడుతున్నారు. ఏ విధంగా ఈ అధికమాసం (మలినమాసంగా అందరిచేత నిరాకరింపబడింది.) మాఘమాసం, కార్తీకమాసం, వైశాఖ మాసాలకంటె ఎలా గొప్పదవుతుంది. నేను మీ మాటలు నమ్మలేను. నన్ను మోసం చేయాలని చూస్తున్నారు. ఈ అధికమాసం ఏ పుణ్యకార్యాలకు

పనికిరాదు". ఈ విధంగా పలికిన బ్రాహ్మణయువతిపై చాలా కోపించిన దుర్వాసమహర్షి కళ్ళు ఎర్రగా మారి శరీరం వణకడం ప్రారంభించింది. కానీ ఆ యువతియొక్క అసహాయస్థితి గుర్తుకు వచ్చి శాంతించాడు. దుర్వాసమహర్షి ఈ విధంగా అన్నాడు. "ఓ అమ్మాయీ! నేను నిన్ను శపించదలచుకోలేదు. ఎందుకంటే మీ నాన్న నాకు మంచి స్నేహితుడు. నువ్వు ఎలాంటి నిస్సహాయ స్థితిలో వున్నావంటే అజ్ఞానంతో శాస్త్రాలను కూడా అర్థం చేసుకోలేక పోతున్నావు. నాపట్ల నీవు చేసిన అపరాధాన్ని కూడా నేను తీవ్రంగా తీసుకోవడం లేదు. కానీ అదే సమయంలో నీవు పురుషోత్తమమాసం పట్ల చేసిన అపరాధాన్ని నేను సహించలేక పోతున్నాను. వచ్చేజన్మలో ఈ పాపఫలితాన్ని నీవు అనుభవిస్తావు". అని పలికి దుర్వాస మహర్షి నారాయణ సేవకొరకు ఆ స్థలాన్ని వెంటనే విడిచివెళ్ళాడు.

శ్రీకృష్ణుడు అర్జునుడితో ఈ విధంగా పలికాడు. "ఓ అర్జునా! ఎపుడైతే దుర్వాసమహర్షి ఆ స్థలాన్ని వదిలాడో ఆ బ్రాహ్మణయువతి వైభవం అంతా ఆ క్షణంలో కోల్పోయింది. పురుషోత్తమ మాసం పట్ల అపరాధం చేసినందువల్ల ఆమె శరీరం కురూపిగా తయారయ్యింది. అపుడు ఆమె భక్తితో పరమశివుణ్ణి ప్రార్థించడానికి నిర్ణయించుకుంది.

ఆ బ్రాహ్మణ యువతి శివుడిని తృప్తి పరచడానికి గొప్ప తపస్సును 9,000 సం॥ పాటు ఆచరించింది. అపుడు శంకరుడు ఆమె ముందు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. ఆమె ఎంతో సంతోషంతో తిరిగి స్పృహలోకి వచ్చి పవిత్రమైన శంకరుని దర్శనంతో ఆమె శరీరం మునుపటి స్థితికి చేరి ప్రకాశించనారంభించింది. పరమశివుణ్ణి ఆమె మనస్సులో ప్రార్థించడం మొదలుపెట్టింది. చక్కని ప్రార్థనలతో ఆయన్ను ప్రసన్నం చేసింది. ఎంతో సంతోషించిన పరమశివుడు "ఓ బ్రాహ్మణ యువతీ! నీకు శుభం కలుగుగాక!

నా నుంచి ఏదైనా వరం కోరుకో! నీ తపస్సుచే నేను సంతృప్తి పొందినాను. ఏమి కావాలన్నా ఇస్తాను!” అని అన్నాడు. ఈ మాటలు విన్న వెంటనే ఆ యువతి “ఓ పరమేశ్వరా! నాకు భర్తను ప్రసాదించు” అని ఆమె ఐదుసార్లు అడిగింది. అప్పుడు పరమశివుడు “అలాగే కానీ! నీవు భర్త కావాలని ఐదుమార్లు అడిగావు. కావున నీకు ఐదుమంది భర్తలు లభిస్తారు”. ఆ మాటలు విని ఆమె సిగ్గుతో తలవంచుకుంది. ఆమె “ఓ శంకరా! ఒక అమ్మాయికి ఐదుమంది భర్తలు ఉండడం ఘోరమైన విషయం. దయచేసి మీ వరాన్ని ఉపసంహరించుకోండి. అపుడు పరమశివుడు గంభీరంగా “అది నాకు అసంభవం. నువ్వు కోరుకున్నది నేను ఇచ్చాను. వచ్చే జన్మలో నీకు ఐదుగురు భర్తలు లభిస్తారు. ఇంతకు ముందు నీవు దుర్వాసమహర్షి ఎంతో కరుణతో నీకు వివరించిన పురుషోత్తమ మాసం పట్ల నీవు అపరాధం చేసావు. ఓ అమ్మాయీ! నాకు, దుర్వాసుడికి ఎటువంటి భేదం లేదు. దేవతలందరం బ్రహ్మతోసహా, నారదుని వంటి మహర్షులతో సహా శ్రీకృష్ణుని ఆదేశానుసారం ఈ పురుషోత్తమ మాసాన్ని పాటిస్తాం. ఈ పురుషోత్తమ మాసాన్ని ఆచరించిన వ్యక్తి ఈ జన్మలో అదృష్టాన్ని పొంది మరణం తర్వాత గోలోక బృందావనం చేరుకుంటాడు. ఈ మాసానికి అపరాధం చేసిన కారణంగా నీవు వచ్చే జన్మలో ఐదుమంది భర్తలను పొందుతావు” అని పలికి శివుడు అదృశ్యమయ్యాడు. ఆ బ్రాహ్మణ యువతి ఎంతో దుఃఖంతో, భవిష్యత్తు జన్మ గురించి దిగులు చెంది, కర్మానుసారంగా శరీరాన్ని వదిలిపెట్టింది.

తర్వాత శ్రీకృష్ణుడు ఈ విధంగా అన్నాడు. “ఓ అర్జునా! ఆ తర్వాత కాలంలో ద్రుపద మహారాజు గొప్ప యజ్ఞం చేస్తుండగా ఆ బ్రాహ్మణయువతి యజ్ఞకుండంలో ద్రుపదుడి కుమార్తెగా ఆవిర్భవించి ద్రౌపదిగా ప్రసిద్ధి చెందింది. ఆమే మీ ధర్మపత్ని, ఆమె ముందుజన్మలో పురుషోత్తమమాసాన్ని

నిందించినందున, నిండుసభలో దుశ్శాసనుడిచేత ఐదుగురు భర్తలముందు అవమానింపబడింది. కాని అదృష్టం కొద్దీ నన్ను (శ్రీకృష్ణుడిని) స్మరించడం, నా శరణాగతి పొందడం వల్ల నేను ఆ దుస్థితి నుండి ద్రౌపదిని రక్షించాను. ఓ పాండవులారా! వచ్చే పురుషోత్తమమాసాన్ని పూజించడం మరచిపోవద్దు. ఎవరైతే పురుషోత్తమమాసాన్ని ఆచరించరో, పూజించరో, నన్ను పూజించరో వారు ఎప్పటికీ అదృష్టాన్ని పొందలేరు. ఈ పురుషోత్తమ మాసం మీ కోరికలన్నీ నెరవేర్చి దుఃఖాలను పోగొడుతుంది. మీ పద్నాలుగేళ్ళ వనవాసం పూర్తి కాబోతుంది. దయచేసి ఈ పురుషోత్తమమాసాన్ని శ్రద్ధగా పాటించండి”. ఈ విధంగా పాండవులను ఓదార్చి శ్రీకృష్ణుడు ద్వారక వెళ్ళాడు.

కొన్నిరోజుల తర్వాత పురుషోత్తమమాసం ప్రారంభమయినపుడు యుధిష్ఠిరుడు తమ్ముళ్ళకు, భార్యకు శ్రీకృష్ణుని మాటలను గుర్తు చేశాడు. వారు శ్రీకృష్ణుడు చెప్పిన ఉపదేశాలను అనుసరించారు. వారు అనేక విధాలుగా శ్రీకృష్ణుణ్ణి పూజించి పురుషోత్తమమాసాన్ని ఆచరించారు. దాని ఫలితంగా వారు వారి రాజ్యాన్ని తిరిగి పొందడమే కాకుండా ఆనందంగా జీవించి చివరకు శ్రీవైకుంఠాన్ని చేరుకున్నారు.

ఇలా, సూతమహర్షి నైమిశారణ్యంలో ఋషులకు ఇంకా చెప్తున్నాడు. “ఓ ఋషులారా! ఇపుడు నేను మరొక ముఖ్యమైన కథ, పురుషోత్తమ మాసాన్ని తెలిపేది వివరించబోతున్నాను. ఇది సూర్యవంశరాజైన హదధన్వుడికి సంబంధించింది. పూర్వకాలంలో చిత్రధన్వుడు ఒక ధార్మికమైన రాజు ఉండేవాడు. ఆయన హైహయ రాజ్యానికి రాజు. ఆయన కుమారుడే హదధన్వుడు. హదధ్వనుడియొక్క ధర్మపాలన మరియు విశ్వాసపాత్రత వల్ల ప్రపంచం అంతా అతడంటే ప్రేమించేవారు. గురువును మెప్పించి చిన్నవయస్సులోనే పండితుడయ్యాడు. అంగాలు, ఉపనిషత్తులతో సహా

వేదాలన్నీ అభ్యసించాడు. విద్య పూర్తిచేసి గురుదక్షిణ సమర్పించి రాజధానికి చేరుకున్నాడు. చిత్రధన్వుడు వయసు మీరిపోవడం వలన రాజ్యాన్ని కుమారుడికి అప్పగించి వానప్రస్థజీవితం గడపాలని అడవికి వెళ్ళాడు. హదధన్వుడు హైహయరాజ్యానికి రాజయ్యాడు.

ఒకసారి హదధన్వుడు తన ఐశ్వర్యాలను గురించి ఆలోచించడం మొదలుపెట్టాడు. తన పూర్వజన్మపుణ్యకర్మల వల్ల ఇంతటి పెద్దరాజ్యం పొందగలిగానని ఆయనకు తెలుసు. ఈ విధంగా ఆలోచిస్తూ ఆయన వేటకు అడవికి పరివారంతో సహా బయలుదేరారు. అడవిలో రాజు చేతిలో దెబ్బతిన్న జింక అడవిలోకి పారిపోయింది. రాజు ఆ జింకను తరుముతూ వెళ్ళాడు. అలా వెళుతూ రాజు ఆకలిదప్పులతో అలసిపోయాడు. ఆయన నీళ్ళకోసం వెతకగా కొద్దిదూరంలో తియ్యని నీళ్ళతో నిండిన సరస్సు కనిపించింది. అక్కడికి వెళ్ళి గుర్రాన్ని దిగి దాన్ని ఆ ప్రక్కనే ఉన్న మర్రిచెట్టుకి కట్టివేశాడు. తన దాహాన్ని తీర్చుకొని ఆ చెట్టుక్రింద విశ్రాంతి తీసుకున్నాడు. ఆ సమయంలో ఒక అందమైన చిలుక ఆ చెట్టుమీద నుంచి ఈ విధంగా పలికింది.

"ఐశ్వర్యంతో కళ్ళు మూసుకుపోయిన ఓ రాజా! నువ్వు జీవిత చరమగమ్యం గురించి ఆలోచించడం లేదు. ఈ భవసాగరాన్ని ఎలా దాటగలవు? జన్మమృత్యుచక్రం నుండి ఎలా బయట పడగలవు?"

ఈ విధంగా చిలుక పదేపదే చెప్పడంతో రాజు తీవ్రంగా ఆలోచించ సాగాడు. ఈ చిలుకరూపంలో శుకమహర్షి నన్ను హెచ్చరిస్తూ కరుణ చూపిస్తున్నారని రాజు ఆలోచించసాగాడు. అదే సమయంలో సైనికులు సమీపించడంతో చిలుక అదృశ్యమయింది. కానీ రాజు చిలుక గురించి ఆలోచించడం మొదలుపెట్టాడు. హదధన్వుడు ఈ విధంగా ఆలోచిస్తున్న

సమయంలో వాల్మీకిమహర్షి ఆయన రాజభవనానికి వచ్చాడు. రాజు ఆయనను భక్తిశ్రద్ధలతో గౌరవించాడు. వాల్మీకిమహర్షి రాజును చూసి, "హదధన్వా! నీవు ఎందుకు అంత దిగులుగా వున్నావు. ఏదో సందేహంతో సతమతమవు తున్నట్లున్నావు. నీ సందేహం తీర్చడానికి నేను ప్రయత్నిస్తాను. చెప్పు" అని అడుగగా రాజు అడవిలో చిలుక చెప్పిన మాటలు చెప్పాడు. అంతా విన్న వాల్మీకిమహర్షి ఈ విధంగా వివరించాడు.

"ఓ రాజా! పూర్వజన్మలో నీవు ఒక బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించావు. నీ పేరు అప్పుడు సుదేవుడు. నీవు ధార్మికమైన, భక్తిప్రపత్తులతో కూడిన జీవితం గడిపేవాడివి. నీ భార్యపేరు గౌతమి. గౌతమఋషి కుమార్తె. గృహస్థ ఆశ్రమ ధర్మాలన్నింటినీ చక్కగా నిర్వర్తించేవాడివి. కానీ నీకు పిల్లలు లేరు. అప్పుడు నీవు నీ భార్య గౌతమితో ఇలా చెప్పావు. "ఓ గౌతమీ! పుత్రులు లేని ఈ మానవజీవితం వ్యర్థం. కాబట్టి వెనువెంటనే మరణించాలను కుంటున్నాను." అప్పుడు గౌతమి "ఓ స్వామి! దయచేసి ఆ విధంగా పలుకవద్దు. మీరు వైష్ణవులు కావున ఇలాంటి పరిస్థితులలో స్థిరచిత్తంతో వుండాలి. మీకు పుత్రుడు కావాలనుకుంటే జగన్నాథుణ్ణి ప్రార్థించి పుత్రుడిని వరంగా అడగండి'. ఆ మాటలు విన్న సుదేవ తామ్రపర్ణి నది ఒడ్డున 4,000 సం॥ తపస్సు చేశాడు. శ్రీహరి మెచ్చి గరుడవాహనంపై ప్రత్యక్ష మయ్యారు. చతుర్భుజరూపుడైన హరిని చూసి సుదేవ ఎంతో ఆనందంతో సాష్టాంగ ప్రణామం చేశాడు. ప్రార్థనలు చేశాడు. ఎంతో సంతోషించిన శ్రీహరి "ఓ సుదేవా! నీ తపస్సు నన్ను ఎంతో సంతోషింపచేసింది. నీకు ఏదైనా వరం కావాలంటే కోరుకో". అప్పుడు సుదేవుడు "ఓ స్వామీ! మీరు నాకు ఒక సత్పుత్రుణ్ణి ప్రసాదించండి". అపుడు హరి "ఓ సుదేవా! నీ ప్రారబ్ధకర్మ ప్రకారం తదుపరి ఏడు జన్మలకు కూడా నీకు పుత్రసంతానం

లేదు. కావున మరేదైనా వరం కోరుకో". ఇది చూసిన గరుడుని మనస్సు కరిగిపోయింది. అపుడు గరుడుడు కూడా విష్ణువును ప్రార్థించాడు. అది విన్న మహావిష్ణువు వారికి పుత్రుణ్ణి ప్రసాదించే శక్తిని గరుడుడుకి ప్రసాదించాడు. అపుడు గరుడుడు స్పృహ కోల్పోయిన సుదేవుడికి సపర్యలు చేశాడు. గరుడుడు ఈ విధంగా చెప్పాడు. "ఓ అదృష్టవంతుడా! నా ప్రభువు ఆజ్ఞ ప్రకారం నేను మీకు ఒక వరాన్ని ప్రసాదిస్తాను. మీకు త్వరలో ఒక పుత్రుడు జన్మిస్తాడు. అతడు నా అంత జ్ఞానవంతుడు అవుతాడు" అని ఆశీర్వదించిన తర్వాత శ్రీహరి, గరుడుడు తిరిగి వైకుంఠం వెళ్ళిపోయారు. కొంతకాలం తర్వాత గౌతమి ఒక పుత్రునికి జన్మనిచ్చింది. అతనిపేరు శుకదేవుడు. చిన్నతనం నుంచే శుకదేవుడు దైవలక్షణాలతో విద్యలో గురువును, పెద్దలను సంతృప్తి పరచేవాడు. ఒకసారి దేవలమహర్షి వారి ఆశ్రమానికి వచ్చాడు. సుదేవ, గౌతమి దంపతులు ఆయనకు ఉచితాసనాన్ని ఇచ్చి గౌరవించారు. వారి కుమారుడు శుకదేవుడు కూడా వారికి ప్రణామాలు అర్పించాడు. అతణ్ణి చూసి దేవలుడు కూడా సంతోషించాడు. కానీ వెంటనే గంభీరంగా ఆలోచించడం మొదలు పెట్టాడు. "బ్రాహ్మణ దంపతులతో ఈ విధంగా చెప్పాడు. "శుకదేవుడికి అన్నీ మంచి లక్షణాలే ఉన్నాయి. కానీ అతనికి ఒక గండం వుంది. 12 సం॥ల వయసులో నీటిలో మునిగి చనిపోతాడు" అని చెప్పి ఆ ఋషి వెళ్ళిపోయాడు. బ్రాహ్మణ దంపతులు దుఃఖంతో కృశించిపోయారు. కానీ దయాసాగరుడైన శ్రీకృష్ణుని తలుచుకుంటూ రోజులు గడుపుతున్నారు.

ఒకనాడు శుకదేవుడు తన స్నేహితులతో కలసి సరస్సులో స్నానం చేస్తుండగా మహర్షి చెప్పినట్లుగా ఆ అబ్బాయి నీళ్ళలో మునిగిపోయాడు. స్నేహితులు ఈ వార్తను తల్లిదండ్రులకు చెప్పగా వారు బిగ్గరగా ఏడుస్తూ సరస్సు దగ్గరకి వచ్చి కుమారుడి శవానికి ముద్దులు పెడుతూ దుఃఖిస్తూ "కుమారా! నీవు గనుక లేచి మాతో మాట్లాడనట్లయితే మేము కూడా మా ప్రాణాలు విడుస్తాం" అని శ్రీహరి నామాన్ని జపించడం ప్రారంభించారు. వారు ఆ విధంగా జపం చేస్తుండగా అకాల వర్షం, పెనుగాలులు వచ్చాయి. పూర్తిగా నీళ్ళతో నిండిపోయినా వారు దుఃఖంలో ఏమీ పట్టించుకోకుండా కుమారుడు కొరకు ఏడుస్తూనే వున్నారు. ఆ విధంగా వారు హరినామాన్ని జపించడంలో ఒక మాసం గడిచిపోయింది. ఆ మాసం పురుషోత్తమమాసం. అనుకోకుండా సుదేవదంపతులు పురుషోత్తమమాసాన్ని పూజించారు. వారి తపస్సుకు సంతోషించిన శ్రీకృష్ణుడు ప్రత్యక్షమవగా వర్షం వెంటనే ఆగిపోయింది. శ్రీకృష్ణుణ్ణి చూడగానే వారు కుమారుడి శవాన్ని పక్కనపెట్టి ప్రణామాలు అర్పించారు. శ్రీకృష్ణుడు చాలా సంతోషించాడు. ఎందుకంటే వారు శ్రీకృష్ణునికి ఎంతో ఇష్టమైన పురుషోత్తమమాసాన్ని ఆచరించారు.

"ఓ సుదేవా! నీ కుమారుడు శుకదేవుడు 12,000 సం॥ నీతో ఈ భౌతిక ప్రపంచంలో జీవిస్తాడు. నీకు సుఖసంతోషాలను కలిగిస్తాడు. మీ జీవితం చివరలో మీరు నా గోలోకధామానికి చేరుకుంటారు". ఈ విధంగా శ్రీకృష్ణుడు చెప్పడం పూర్తవగానే శుకదేవుడు లేచి కూర్చున్నాడు. అది చూసి బ్రాహ్మణదంపతులు చాలా సంతోషించారు. ఆ దృశ్యం చూసి దేవతలు వారిపై పుష్పవర్షం కురిపించారు. శుకదేవుడు తల్లిదండ్రులకు, శ్రీహరికి తన ప్రణామాలర్పించాడు. అంతవరకు జరిగిన విషయాలన్నీ సుదేవుడికి చాలా ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించాయి. ఆయన శ్రీహరిని అడిగాడు, తిరిగి తమ పుత్రుణ్ణి ఎందుకు బతికించారు అని!

భక్తసులభుడైన శ్రీహరి ఈ విధంగా సమాధానమిచ్చాడు. "ఓ బ్రాహ్మణా, నీకు తెలియదా నేను ఎందుకు మీ పట్ల సంతృప్తి చెందానో? మీ ఇద్దరూ

కూడా పరమపవిత్రమైన పురుషోత్తమ మాసాన్ని పాటించారు. ఆ మాసం నాకు అత్యంత ప్రియమైనది. మీరు దుఃఖంతో ఏడుస్తూ నా నామజపం చేసినపుడు పురుషోత్తమమాసం జరుగుతున్నది. మీరు ఆ మాసం మొత్తాన్ని పాటించారు. అది నాకు చాలా సంతోషం కలిగించింది. ఒకసారి బ్రహ్మ, వేదాలలో తెలిపిన అన్ని దానాలలో, తపస్సు గొప్పదా లేక పురుషోత్తమ మాసం గొప్పదా అని లెక్కించారు. కానీ అన్ని వైదికకర్మలకంటే పురుషోత్తమ మాసం గొప్పదని తెలుసుకున్నారు.

"ఏ వ్యక్తి అయితే ఈ పురుషోత్తమ మాసాన్ని పాటిస్తాడో, అతడే ముల్లోకాలలో పరమఅదృష్టవంతుడు. మరణించాక నా దివ్యధామం చేరుకుంటాడు". ఈ విధంగా చెప్పి శ్రీకృష్ణుడు అదృశ్యమయ్యాడు.

వాల్మీకిమహర్షి హదధన్వుడితో ఇంకా ఇలా అన్నాడు. "ఓ రాజా! ఇప్పుడు నీ ప్రశ్నకు సమాధానం చెపుతాను. ఏ చిలుక నీకు అడవిలో సలహా ఇచ్చిందో అది ముందు జన్మలో నీ కుమారుడు శుకదేవుడు. శుకదేవుడు భగవంతుని కృపవల్ల ముక్తి పొందాడు కానీ నీ పట్ల జాలి కలిగివున్నాడు. నువ్వు ఈ భౌతిక ప్రపంచంలో చిక్కుకుని వుండడం చూచి, నీ బాధ్యతను అంటే పురుషోత్తముడైన శ్రీకృష్ణుణ్ణి వచ్చే పురుషోత్తమమాసంలో పూజించడం గుర్తు చేశాడు. దానివల్ల నీవు భగవత్సన్నిధిని చేరుకుంటావు".

హదధన్వ మహారాజు ఈ విధంగా అడిగాడు "ఓ మహర్షీ! శ్రీకృష్ణుడికి ఈ పురుషోత్తమమాసంలో దీపం వెలిగించడం వల్ల వచ్చే ఫలితం ఏమిటి? అప్పుడు వాల్మీకిమహర్షి ఉత్సాహంగా చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు. "ఒకప్పుడు చిత్రభానుడు అనే రాజు భాగ్యనగరం పాలించేవాడు. అతడు గొప్ప కృష్ణభక్తుడు. అన్ని మంచి లక్షణాలు కలిగి వుండేవాడు. సత్యం, అహింస, క్షమ, దయ, పెద్దలపట్ల వినయం, గౌరవం, అన్ని శాస్త్రాల జ్ఞానం

తెలిసినవాడు. ఒకసారి అగస్త్యమహర్షి చిత్రభానుడి రాజభవనానికి వచ్చాడు. అపుడు రాజు ఆయనకు ఎంతో సాదరంగా గౌరవమర్యాదలు చేసి ఈ విధంగా చెప్పాడు. "ఓ మహర్షీ! మీ రాకతో నా జీవితలక్ష్యం నెరవేరింది. ఎందుకంటే మీ లాంటి కృష్ణభక్తుడు నా రాజ్యంలో అడుగు పెట్టారు". అప్పుడు రాజు అగస్త్యమహర్షిని తన పూర్వజన్మ గురించి అడగడం ప్రారంభించాడు. "ఓ మహర్షీ! నేను ఈ జన్మలో ఎంతో అదృష్టవంతుడిని మరియు అన్ని సుఖసంతోషాలు అనుభవిస్తూ భార్యాపిల్లలతో సంతోషంగా వున్నాను. నేను పూర్వజన్మలో ఎలాంటి పుణ్యకార్యాలు చేయడం వల్ల ఇలా వున్నానో వివరించండి". అపుడు అగస్త్యమహర్షి ఇలా చెప్పడం ప్రారంభించారు. "ఓ రాజా! నేను చెపుతాను జాగ్రత్తగా విను. పూర్వజన్మలో నీవు మణిగ్రీవుడు అనే వ్యక్తివి. నీవు పరమక్రూరుడివి, నాస్తికుడివి. కానీ నీ భార్య (ప్రస్తుత నీ భార్య) ఎంతో ధార్మికతతో పుణ్యవతి. ఆమె పతివ్రత, ఎల్లపుడూ నిన్ను సంతోషపెట్టడానికి ప్రయత్నించేది. నీ ప్రవర్తన వల్ల నిన్ను ప్రతి ఒక్కరూ అసహ్యించుకునేవారు. రాజు కూడా నీ సంపదనంతా తీసివేసుకున్నాడు. ఆ పరిస్థితుల్లో నీవు ఊరు వదలి అడవిలో నీ భార్యతో కలిసి జీవించడం ప్రారంభించావు. ఒకసారి నీవు ఆహారం కోసం వేటాడడానికి వెళుతుండగా దారిలో ఒక ఋషి ఉగ్రదేవుడు ప్రయాగతీర్థానికి వెళుతూ ఆహారం లేక ఎండవేడికి స్పృహతప్పి పడివున్నాడు. అతణ్ణి నీ కుటీరానికి తీసుకువచ్చి నీవు, నీ భార్య సపర్యలు చేశారు. కొంత సమయానికి ఋషికి మెలకువ రాగా ఆశ్చర్యంతో చూశాడు. అపుడు మణిగ్రీవుడు జరిగినదంతా వివరించాడు. చల్లటి మంచినీళ్ళు ఋషికి ఇవ్వగా, ఋషి ఎంతో సంతోషంతో స్వీకరించి వారి దీన పరిస్థితికి కారణం అడిగాడు. అప్పుడు మణిగ్రీవుడు పూర్వజీవితం గురించి వివరించి కష్టాలకు పరిష్కారం చూపమని అర్థించాడు. అంతా విన్న ఉగ్రదేవుడు "ఓ మణిగ్రీవా! నీవు ఈ ప్రపంచంలో కీర్తిమంతుడవు అవుతావు. ఎందుకంటే నీవు నాకు చక్కని ఆతిథ్యం ఇచ్చావు.

నీ కష్టాలన్నీ తొలగించడానికి నీకు ఒక సులభమైన దారి చూపిస్తాను. ఇంక ఒక నెల రోజుల తర్వాత పురుషోత్తమమాసం ప్రారంభం అవుతుంది. ఆ పురుషోత్తముణ్ణి సంతృప్తి పరచడానికి నీవు ప్రతిరోజూ ఒక దీపాన్ని భగవంతునికి అర్పించు. ఈ విధంగా చేయడంవల్ల నీ దురదృష్టం అంతా నశిస్తుంది. నేతి దీపం శ్రేష్ఠమైనది. కానీ నీవు అడవిలో జీవిస్తున్నావు కనుక నువ్వులనూనె దీపం అర్పించు. కానీ నీకు ధనం వచ్చాక నేతి దీపం వెలిగించు". ఈ విధంగా చెప్పి ఉగ్రదేవుడు హరినామాన్ని జపిస్తూ ప్రయాగ బయలుదేరాడు. తర్వాత మణిగ్రీవుడు ఋషి చెప్పినట్లుగా పురుషోత్తమ మాసంలో నూనె దీపం వెలిగించి పురుషోత్తముడైన శ్రీకృష్ణుడికి హారతిచ్చేవాడు. అలా మాసం అంతా చేశాడు. తర్వాత కొంతకాలానికి భార్యా, భర్తలు శరీరం విడిచాక స్వర్గలోకం చేరుకున్నారు. వారు పురుషోత్తమ మాసంలో శ్రీకృష్ణుడికి హారతి ఇవ్వడం వల్ల ఆ తర్వాత వేల సంవత్సరాలు అక్కడ స్వర్గసుఖాలు అనుభవించి తిరిగి ఈ జన్మలో చిత్రభానుడిగా జన్మించి రాజ్యసుఖాలు అనుభవిస్తున్నావు. ఇది నీ పూర్వజన్మ. ఓ రాజా! కేవలం పురుషోత్తమమాసంలో శ్రీకృష్ణుడికి దీపహారతి ఇవ్వడం వల్లనే ఇది సాధ్యమైంది. ఇందులో సందేహించాల్సిన అవసరం లేదు" అని అగస్త్యుడు ముగించాడు.

వాల్మీకి మహర్షి "ఈ విధంగా చిత్రభానుడికి వివరించి, అతని ద్వారా పూజలందుకున్న అగస్త్యమహర్షి ఎంతో సంతోషంతో తిరిగి వెళ్ళారు" అని ముగించాడు. ఈ విధంగా పురుషోత్తమ మాసం గురించి అంతా వివరించిన తర్వాత వాల్మీకిమహర్షి సరయూనది స్నానానికి వెళ్ళాడు. తర్వాత రాజు హదధన్వుడు తన రాజ్యానికి చేరుకుని ఎంతో నిరాడంబర జీవితం మొదలు పెట్టాడు. పురుషోత్తమ మాసం మొదలయ్యాక ఎంతో శ్రద్ధతో, వాల్మీకి మహర్షి చెప్పిన విధంగా రాజు, రాణి ఆచరించి పూర్తి చేశారు. పురుషోత్తమ మాసం పూర్తయిన వెంటనే వారు గోలోకం చేరుకున్నారు.

నారాయణుడు నారదుడికి ఇలా చెప్పడం ప్రారంభించారు. "ఓ నారదా! ఈ ప్రపంచంలో పురుషోత్తమమాసానికి సమానమైనది ఏదీ లేదు. వెయ్యి జన్మలు తీవ్రతపస్సు చేసినా కూడా వచ్చే ఫలితం ఒక పురుషోత్తమమాసం ఆచరించడంతో సమానం కాదు. దీనికి సంబంధించిన ఒక కోతి కథ వుంది. ఆ కోతి పురుషోత్తమమాసంలో కేవలం మూడు రోజులు పవిత్ర నదీస్నానం చేయడంవల్ల గోలోక ప్రాప్తి పొందింది. దాని కోటిజన్మల పాపాలు కూడా నశించిపోయాయి".

ఆ మాట విన్న నైమిశారణ్య ఋషులు, సూతమహర్షిని ఇలా ప్రశ్నించారు. "ఓ మహర్షీ! దయచేసి ఆ కోతి పూర్వజన్మ గురించి తెలియజేయండి. ఆ కోతి ఎవరు? ఎక్కడ, ఎలా పవిత్ర నదీస్నానం చేసింది పురుషోత్తమ మాసంలో? ఆ మాసంలో కోతి ఏమి తింటూ ఉండింది? తెలియకనే పురుషోత్తమ మాసాన్ని పాటించడం వల్ల అది ఎలాంటి ఫలితం పొందింది.

సూతుడు నారాయణుడు చెప్పింది గుర్తు చేసుకుంటూ, ఇలా చెప్పాడు "కేరళ రాష్ట్రంలో ఒక పిసినారి బ్రాహ్మణుడు ఉండేవాడు. అతని పేరు చిత్రశర్మ. కానీ అతని పిసినారితనం, క్రూరత్వం వల్ల ప్రజలు అతణ్ణి కాదర్య (లోభి) అని పిలిచేవారు. గ్రామం నుంచి గెంటివేడయం వల్ల, అడవికి వెళ్ళిపోయాడు. అక్కడ ఒక పుణ్యాత్ముడైన తోటమాలితో స్నేహం చేశాడు. కొద్ది రోజులకు ఆ తోటమాలి తీర్థయాత్రలు చేయదలచి తన తోట చూసుకోమన్నాడు. ఆ కాదర్య, మంచి పండ్లన్నింటినీ తినివేశాడు. తోటమాలి తిరిగివచ్చి అడుగగా, కాదర్య కోతులు, పక్షులు వచ్చి తోటలోని పండ్లు తిని తోటను నాశనం చేశాయని చెప్పాడు. ఈ కారణం (మోసం) చేత అతడు చనిపోయాక కోతి శరీరాన్ని పొందాడు. అతడు అంత పాపాత్ముడైనప్పటికీ ఆ జన్మలో అతను కొంచెం పుణ్యం కూడా చేశాడు. అదేమిటంటే ఒక

వర్తకుడు, పురుషోత్తమమాసం ఆచరించి ఉద్యాపన చేశాడు. ఆ వర్తకుడు ఎంతో చక్కగా ఆ పవిత్రమాసాన్ని ఆచరించాడు. అతని నుంచి డబ్బు పొందాలనే ఆశతో ఈ కాదర్య కూడా పురుషోత్తమ మాసాన్ని ఆచరించాడు. కాబట్టి కోతి జన్మ అయినా "మృగతీర్థ" అనే పవిత్ర నది ఒడ్డున జన్మించాడు.

మృగతీర్థ చాలా అందమైన స్థలం. పండ్లు, పూలచెట్లతో నిండివుండేది. ఆ సరస్సులోని నీళ్ళు చల్లగా, తియ్యగా, ఆరోగ్యకరంగా వుండేవి. ఆ స్థలం అందమైనది, పవిత్రమైనది. ఎందువల్లనంటే అది రామచంద్రుడు వానరసేన సేవకు సంతోషించి అవి ఆనందించడానికి వాటికి కానుకగా ఇవ్వబడింది.

ఈ కోతి పుట్టినప్పటికి పిత్త సంబంధవ్యాధులతో బాధపడడం వల్ల ఏమీ తినలేకపోయేది. కానీ దాని జాతిలక్షణం మూలంగా పండ్లు తెంపి కొరికి పారవేసేది. కాలక్రమంలో ఒకసారి పురుషోత్తమమాసం మొదలైంది. ఆ కోతికి అపుడే జబ్బు ఎక్కువై నోటిలో నుండి రక్తం కారుతూ ఏమీ తినలేక ఆ నెల పూర్తిగా ఉపవాసం చేసింది. ఆ మాసంలోనే ఒకసారి ఒక చెట్టు మీద నుండి మరో చెట్టుకు ఎగురుతూ మృగతీర్థంలో పడిపోయింది. ఆ తర్వాత ఐదురోజులకు అది చనిపోయింది. అపుడు పుష్పక విమానం వచ్చి ఆ కోతిని గోలోకధామానికి తీసుకుపోయింది. అది చూసిన దేవతలు పురుషోత్తమ మాసాన్ని కీర్తించారు.

అంతా విన్న నారదమహర్షి నారాయణుడితో ఈ విధంగా పలికాడు "ఓ నారాయణా! నా మనస్సు, నా హృదయం పూర్తిగా సంతృప్తి చెందాయి. ఇంక ఆ విషయం గురించి ఎక్కువ తెలుసుకోనవసరం లేదు. నీకు జయము స్వామీ!" అని అదృశ్యమయ్యారు.

సూతమహర్షి అంతా వివరించాక నైమిశారణ్య ఋషుల నుండి అనుమతి తీసుకొని ఆయన కర్తవ్యం నిర్వర్తించడానికి గంగానదికి వెళ్ళారు.